

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
МІТОВОЇ ОЛЕНИ ОЛЕКСАНДРІВНИ**

**«Теоретико-методичні основи контролю в командних спортивних іграх
в процесі багаторічного вдосконалення», представлену на здобуття
наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання і спорту
за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт**

Актуальність обраної теми. В даний час для досягнення високих результатів у спорті необхідні планування, контроль, кваліфіковані тренери, медичне і матеріальне забезпечення, а також спортивний відбір і багато іншого. Та все це дозволяє досягати високих результатів на всеукраїнських та міжнародних змаганнях, а також на Олімпійських іграх. Результативність змагальної діяльності спортсменів у сучасних умовах багато в чому пов'язана з використанням засобів і методів контролю як інструменту управління, що дозволяє здійснювати зворотні зв'язки між тренером і спортсменом, і на цій основі підвищувати рівень спортивної підготовленості.

Актуальність теми дослідження обумовлена наявністю істотних протиріч: між необхідністю досягнення високих спортивних результатів і недостатньо своєчасним, повним, якісним контролем змагальної діяльності спортсменів; між необхідністю уніфікованої комплексної системи контролю при оцінці стану спортивної підготовленості спортсменів, доповненого корегувальними заходами в процесі змагальної діяльності, і складністю його реалізації на практиці, в зв'язку з відсутністю відповідності сучасним вимогам технологічності спортивно-педагогічного інструментарію.

Проведений аналіз спеціальної науково-методичної літератури свідчить про те, що питанням контролю присвячено достатня кількість робіт як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців, однак вони, в загальному, відносяться до ситуативної оцінки змагальних показників, що перешкоджає систематизації даних і корекції на їх основі тренувального процесу. Вищезазначене формує проблемну ситуацію, яка містить суперечності та створює певні труднощі, які пов'язані із необхідністю істотної корекції та модифікації наявної системи

контролю в командних спортивних іграх, що зумовлює актуальність дисертаційної роботи О.О. Мітової.

Зв'язок роботи з науковими планами, темами. Дисертаційну роботу виконано згідно зі «Зведеним планом НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр.» Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України за темою: 2.6 «Теоретико-методичні основи вдосконалення тренувального процесу та змагальної діяльності в структурі багаторічної підготовки спортсменів» (номер держреєстрації 0111U001168) та Тематичним планом наукових досліджень Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту на 2016-2020 рр., тема «Теоретико-методичні основи планування та контролю у спортивних іграх в процесі багаторічного вдосконалення» (номер держреєстрації 0116U003012).

Роль автора, як співвиконавця теми, полягала в організації та проведенні експериментальних досліджень, у науковому теоретичному обґрунтуванні та розробці системи контролю в командних спортивних іграх для оптимізації управління процесом багаторічної підготовки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Обґрунтованість та достовірність результатів дослідження обумовлені сукупністю наукової парадигми й концептуалізацією наукових досліджень; аналізом сучасних підходів до вирішення означеної проблеми; організацією експериментальної роботи з використанням відповідних компонентів наукового апарату педагогічного дослідження, адекватних меті, об'єкту й предмету; обраним аспектом вивчення проблеми, що визначив основні завдання даного дослідження; коректною статистичною обробкою отриманих емпіричних результатів і позитивним ефектом від впровадження компонентів підготовки (засобів, методів, прийомів, форм контролю) у вигляді системи дій, у процес багаторічного спортивного вдосконалення спортсменів, що забезпечує формування їх підготовленості. Висновки впливають зі змісту дисертаційної роботи, їх об'єктивність і новизна не викликають сумніву. Таким чином, вищенаведене дозволяє вважати отримані наукові положення обґрунтованими та вірогідними.

Основні наукові результати дисертації висвітлено у 75 друкованих працях, серед яких: 38 статей – у наукових фахових виданнях України; 1 – у журналах, які індексуються у наукометричній базі Web of Science; 8 – у закордонних виданнях за напрямом дисертації, 27 – апробаційного характеру, 6 (2 монографії, 3 навчальних посібника, 1 навчальна програма для ДЮСШ, СДЮСШОР, УОР та ШВСМ з баскетболу) – які додатково відображають результати дослідження; 4 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір.

Використаний комплекс методів є відповідним проблематиці дослідження та сучасним вимогам до кваліфікаційних робіт рівня дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

Наукова новизна отриманих результатів. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження здобувачки, варто вказати на ті результати, що мають вагому наукову новизну роботи.

Важливим є те, що уперше сформовано систему знань, що розглядає контроль в органічному взаємозв'язку з етапами багаторічної підготовки; періодами річного циклу; видами підготовки; рівнем кваліфікації, віковими особливостями спортсменів; ігровими амплуа та психосоціальним статусом у команді. Також, уперше розроблено підхід до розробки системи комплексного контролю. Крім цього, вперше створено уніфіковану комплексну систему контролю для командних спортивних ігор в процесі багаторічного вдосконалення; сформована система оцінки і визначено провідні чинники, що обумовлюють рівень інтегральної підготовленості висококваліфікованих спортсменів у командних спортивних іграх.

Разом з тим обґрунтовано та запропоновано ієрархічну структуру системи знань щодо контролю у командних спортивних іграх; обґрунтовано та розроблено концепцію формування системи контролю в процесі багаторічного вдосконалення у командних спортивних іграх; обґрунтовано алгоритм комплексного контролю підготовленості баскетболістів на різних стадіях та етапах багаторічного вдосконалення; обґрунтовано тести контролю спортсменів у командних ігрових видах спорту; обґрунтовано і експериментально перевірено

технологію реалізації системи контролю; сформована система оцінки тощо. У свою чергу, здобувачкою здійснено порівняльний аналіз системи контролю в Україні з системами контролю в командних спортивних іграх у провідних країнах Європи й світу. Разом з тим підтверджено невідповідність педагогічного контролю в діючих навчальних програмах для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання сучасним тенденціям розвитку командних спортивних ігор.

Подальшого розвитку набули знання щодо планування, організації, періодичності, структури та змісту контролю, та результати дослідження інших учених щодо контролю рівня загальної та спеціальної фізичної, техніко-тактичної, психологічної, функціональної, теоретичної підготовленості спортсменів на різних етапах багаторічної підготовки у командних спортивних іграх.

Практичне значення дисертаційної роботи одержаних результатів полягає у тому, що на основі теоретичного аналізу та експериментальних досліджень сформовано цілісну систему знань щодо контролю в командних спортивних іграх для оптимізації управління процесом багаторічної підготовки. Розроблений алгоритм, технологія реалізації та організаційно-методичні умови системи контролю можуть бути використані у різних командних ігрових видах спорту на етапах багаторічного вдосконалення. Апробовані система критеріїв, система тестів та система оцінки підготовленості атлетів, які спеціалізуються у командних спортивних іграх можуть використовуватися для оптимізації управління підготовки на конкретних етапах багаторічного вдосконалення.

Результати дослідження представлено в навчальній програмі для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю.

Важливо відмітити, що отримані результати впроваджені у навчально-тренувальний процес та систему контролю підготовленості футболістів і

баскетболістів. Теоретичні положення та практичні рекомендації, що розроблені О.О. Мітовою, з проведення комплексного контролю впроваджено у практику роботи профільних установ і рекомендовані для подальшого застосування.

Особистий внесок здобувачки полягає в постановці проблеми, в організації дослідження, систематизації матеріалу, підготовці та проведенні теоретичних та емпіричних досліджень, обґрунтуванні структури та змісту системи комплексного контролю для командних спортивних ігор на різних етапах багаторічного вдосконалення, аналізі й узагальненні отриманих результатів, формулюванні висновків та оформленні тексту дисертації.

У публікаціях, виконаних у співавторстві, авторці належать: визначення проблеми відсутності належного науково-методичного забезпечення цілісної системи знань щодо контролю в командних спортивних іграх, яка передбачає основні положення, що становлять підґрунтя знань про систему контролю і механізм її практичної реалізації в процесі підготовки спортсменів в ігрових видах спорту; постановка мети та завдань дослідження; обґрунтування методологічного апарату; аналіз і систематизація наукової інформації; накопичення та узагальнення емпіричних даних; інтерпретація й оформлення результатів наукового дослідження.

Оцінка змісту дисертації, її основних положень та ідентичності змісту автореферату. Аналіз дисертаційної роботи засвідчує, що О.О. Мітовою використано оригінальний принцип структуризації наукового матеріалу, що дозволив охопити всі сторони проведених досліджень, результати яких логічно викладені на 415 сторінках основного тексту. Робота містить 75 таблиць та 49 рисунків. Джерелознавче підґрунтя дослідження сформовано на працях авторів, котрі вивчали проблеми контролю в командних спортивних іграх у процесі багаторічного вдосконалення, з яких 592 найменування (490 – кирилицею та 102 – латиницею).

Структура дисертації складається з анотації, списку публікацій здобувачки за темою дисертації, переліку умовних позначень, вступу, семи розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, є обґрунтованою, а її складові

тісно взаємопов'язані й ілюструють окремі важливі моменти проведеного дослідження..

Автореферат відповідає змісту дисертації і розкриває основні положення дисертації. Матеріали кандидатської роботи у тексті докторської дисертації не використано.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, вказано на зв'язок роботи з науковими планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, основні методологічні засади дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, означено особистий внесок здобувачки в опублікованих у співавторстві наукових працях; подано інформацію про апробацію та впровадження результатів дослідження, окреслено його етапи та наведено дані про кількість публікацій авторки за темою дисертації.

У **першому розділі «Сучасний стан дослідження контролю у командних спортивних іграх в процесі багаторічного вдосконалення як наукової проблеми»** розкрито й конкретизовано об'єкт дослідження. Зокрема, зауважено на методологічному базисі, що ґрунтується на системному підході та спирається на фундаментальні положення загальної теорії підготовки спортсменів, і командних спортивних іграх у процесі багаторічного вдосконалення, зокрема.

Для більш повної характеристики розглянутих питань були вивчені фундаментальні роботи, в яких відображено сучасні знання з теорії та методики спортивної підготовки, біомеханіки, медицини, морфології, психології, фізіології. Вказано на відсутність єдиних підходів до комплексної оцінки підготовленості; диференційованого підходу до підбору тестів залежно від віку та етапу підготовки, періоду річного циклу; комплексної оцінки спеціальних здібностей, що впливають на ефективність змагальної діяльності; відсутність тестів та нормативів за певними видами підготовленості; критеріїв контролю за її рівнем на різних етапах багаторічного спортивного удосконалення.

Зауважено на особливій умові системи контролю, яка в дитячо-юнацькому спорті повинна бути спрямована на приріст рівня підготовленості спортсменів, а не на змагальний результат. Особливого значення в світлі нових завдань набула,

за свідченням авторки, розробка ефективних шляхів інформаційних технологій нової парадигми освіти у спорті. Сфера таких досліджень досить різноманітна і отримала висвітлення в ряді наукових напрямків, що дозволили виявити протиріччя між потребою інтенсивного впровадження ІТ у навчально-тренувальний процес в командних спортивних іграх у процесі багаторічного вдосконалення та недостатнім забезпеченням ними процесу підготовки, що безумовно розширить діапазон аналізованих показників, підвищить кількість і якість реєстрованих даних.

Проведений аналіз та узагальнення науково-методичної літератури дозволив О.О. Мітовій наголосити на невирішених питаннях і виділити найважливіші слушні напрямки подальших досліджень.

У другому розділі роботи «Методи та організація дослідження» розкрито методологію дослідження та конкретизовано використання сукупності методів дослідження відповідно до мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, обґрунтовано доцільність їх застосування, подано відомості про контингент обстежених та етапи дослідження.

Під час виконання дисертаційного дослідження застосовані прийнятні методи теоретичного (аналіз, узагальнення та систематизації) та емпіричного (соціологічні методи (анкетування), аналіз документальних матеріалів (нормативно-правові акти, навчальні програми), педагогічне спостереження, педагогічне тестування, педагогічний експеримент, методи математичної статистики).

Третій розділ «Порівняльна характеристика системи контролю у провідних країнах світу» підтверджує думку щодо необхідності формування сучасної системи контролю у командних спортивних іграх для подальшої якісної реалізації підготовки, в якому обґрунтовано вибір репрезентативних видів спорту, досліджено особливості підготовки, досвід використання засобів і методів контролю для визначення рівня підготовленості та майстерності спортсменів на різних етапах багаторічної підготовки у різних країнах світу на прикладі баскетболу, гандболу, волейболу та футболу. Також зауважено на розробці контрольних вправ із супротивом умовного пасивного та активного

суперника під час тестування у контактних спортивних іграх, особливо на другій стадії багаторічної підготовки. Зроблена спроба визначити базові елементи науково-обґрунтованої системи аналізу та оцінки змагальної діяльності в ігрових видах спорту. Розглянуто основні напрями інтеграції засобів сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій у процес спортивної підготовки, що дозволило визначити особливості та механізми здійснення контролю. Засвідчено необхідність у використанні новітніх інформаційних технологій на всіх етапах підготовки стосовно доцільності застосування різних засобів підготовки у процесі багаторічного спортивного вдосконалення в командних спортивних іграх.

Авторкой дисертації у **четвертому розділі «Обґрунтування підходу та концепції формування системи контролю в процесі багаторічної підготовки в командних спортивних іграх»** розроблено підхід до розробки системи комплексного контролю, підґрунтям якого виступають принципи та положення системного, комплексного, особистісно-діяльнісного та індивідуального підходів. Виявлено, що сучасний контроль як сукупність різноманітних заходів, носить визначений характер, але спирається на закономірності.

Не можна не помітити, що при уявній багатоаспектності і обсягу досліджень ще багато властивостей, механізмів щодо єдності комплексної оцінки підготовленості, як підкреслює здобувачка, недостатньо пізнані та взагалі відсутні. Так, вважається за необхідне створення балансу між усіма компонентами підготовленості спортсменів – технічної, тактичної, фізичної, психологічної та функціональної, які формують єдину систему педагогічного регулювання підготовки. Зокрема, дослідниця, при обґрунтуванні підходу до розробки системи комплексного контролю, ґрунтувалася на системний, комплексний, індивідуальний, диференційований, особистісно-діяльнісний підходи.

Розроблено концепцію формування системи контролю в процесі багаторічного удосконалення у командних спортивних іграх, що містить 4 складові: умови раціонального функціонування системи контролю в командних спортивних іграх в процесі багаторічного удосконалення; методологічна основа

забезпеченості системи контролю спортсменів; організаційна основа, що полягає в інтенсифікації розвитку спортивної науки та технології за пріоритетними напрямками; принципи здійснення контролю ефективності підготовки спортсменів у командних спортивних іграх. Досить виважено підійшла О.О.Мітова до розробці ієрархічної структури системи наукових знань (здійснено диференціація знань в області загальної теорії підготовки спортсменів на ієрархічних рівнях) та обґрунтуванню комплексної системи контролю у командних спортивних іграх.

П'ятий розділ **«Розробка уніфікованої комплексної системи контролю у командних спортивних іграх в процесі багаторічного вдосконалення»** присвячений обґрунтуванню та розробці уніфікованого алгоритму контролю гравців в командних спортивних іграх, систематизовано та доведено інформативність критеріїв і тестів для застосування в процесі контролю гравців різного віку, кваліфікації, підготовленості на різних етапах багаторічного вдосконалення тощо.

Для з'ясування актуальних питань щодо методичного забезпечення системи контролю різних видів підготовленості спортсменів та її практичного застосування на практиці у навчально-тренувальному процесі авторкою проведено соціологічне опитування шляхом анкетування фахівців – тренерів з футболу, баскетболу та інших командних спортивних ігор, які безпосередньо працюють зі спортсменами на різних етапах багаторічної підготовки у різних регіонах України. Також, для визначення значущості різних компонентів підготовленості спортсменів у командних спортивних іграх, проведено експертну оцінку з тренерами, які працюють на першій стадії багаторічної підготовки; які працюють на другій стадії багаторічної підготовки; які працюють на етапі попередньої базової підготовки. Засвідчена відмінна значущість всіх спеціальних здібностей, які є важливими для контролю тренувальної та змагальної діяльності у командних спортивних іграх.

На наше переконання, графічне узагальнення алгоритму комплексного контролю підготовленості спортсменів у командних ігрових видах спорту достатньо зрозуміле, з внесенням нових елементів, відтворює загальну логіку

побудови системи підготовки спортсменів, що складається з чотирьох етапів: організаційного етапу, етапу діагностики, етапу оцінювання, етапу корекції.

Відзначимо й вдале обґрунтування критеріїв контролю у процесі багаторічної підготовки у командних спортивних іграх, що включали вісім елементів: морфологічний, спортивно-педагогічний, соціальний, медичний, психологічний, функціональний, змагальний, командний.

На основі факторного аналізу О.О.Мітовою виявлено факторну структуру технічної та спеціальної фізичної підготовленості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки. Надалі це отримало свій розвиток у виокремленні 5 блоків тестів: блок тестів для оцінки рівня техніко-тактичної підготовленості; блок тестів для оцінки загальної та спеціальної фізичної підготовки; блок тестів для комплексного контролю; блок тестів та методик для оцінки фізичного здоров'я та функціонального стану баскетболістів; блок тестів для оцінки психічного та психофізіологічного стану баскетболістів. Отримані результати дослідження дозволяють констатувати, що для ефективної побудови підготовки спортсменів в ігрових видах спорту потрібна ідентифікація структури контрольного компонента індивідуальних техніко-тактичних дій і визначення найбільш оптимальних періодів їх вдосконалення.

Отже, глибокий і всебічний розгляд прикладів алгоритму контролю з урахуванням принципових відмінностей на різних стадіях та етапах багаторічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються у командних спортивних іграх, сприяв вельми переконливому обґрунтуванню системи критеріїв, тестів та системи оцінки різних складових підготовленості спортсменів і змагальної діяльності в баскетболе та футболе.

Шостий розділ «Технологія реалізації системи контролю у командних спортивних іграх в процесі багаторічного вдосконалення» є логічним продовженням попереднього розділу, де запропонована загальна технологія реалізації системи контролю у командних спортивних іграх, що складається з чотирьох модулів (структурно-організаційного, реалізаційно-діагностичного, результативно-оцінювального, корекційно-управлінського), і містить взаємопов'язані основні складові: мету, підходи, принципи, види контролю,

об'єкт контролю, предмет контролю, організаційно-методичні умови впровадження, етапи впровадження, критерії ефективності.

Висвітлений О.О. Мітовою фактаж щодо ефективності впровадження запропонованої загальної технології реалізації системи контролю у командних спортивних іграх у процесі багаторічної підготовки, вказав на потребу наукового обґрунтування та розробку теоретико-методичних засад як щодо підвищення кваліфікації фахівців із командних спортивних ігор, так і контролю у командних спортивних іграх на різних етапах багаторічної підготовки. Авторкою констатовано, що впровадження технології реалізації системи контролю у систему підготовки спортсменів у командних спортивних іграх буде сприяти підвищенню ефективності системи контролю за такими критеріями, як: результативність, оптимальність, керованість, мотиваційна значущість. Привертає увагу різноманітність, обґрунтованість виявлених підходів, критеріїв, принципів та кількість опрацьованого матеріалу.

Підсилило дисертаційне дослідження й аналіз науково-методичної літератури та практичний досвід закордонних країн при пошуку інноваційних методів і методик контролю різних сторін підготовленості спортсменів у командних спортивних іграх, відповідних етапу багаторічної підготовки. Великий спорт можна досліджувати на соціальному рівні, на рівні організації великого спорту в країні і на рівні всієї сукупності обставин, які виявляються істотними для нього. Лише тоді можна охопити єдиним поглядом усі різні ресурси спорту, які прямо або побічно пов'язані з рекордами, і таким чином знайти системи контролю для кожного виду спорту і для кожної країни.

У рамках імплементації основних положень системи контролю у баскетболі України в теорію і практику ліцензійних курсів для тренерів федерації баскетболу України категорії «В» та «А» прочитано цикл лекцій з організації контролю підготовленості та змагальної діяльності баскетболістів на різних етапах багаторічної підготовки, проведено практичні заняття та надано рекомендації, що підтверджено відповідними актами впровадження.

Педагогічний експеримент дозволив встановити те, що контроль уваги та оперативного мислення необхідно включати до програми комплексного

контролю баскетболістів на першій стадії багаторічної підготовки. Слід додати, при виявленні дискримінативних ознак у техніці виконання технічних прийомів у футболістів різного віку підтверджено, що рівень техніки футболу тісно взаємопов'язаний з розвитком стартової та дистанційної швидкості. Зазначено, що впровадження технології реалізації системи контролю в процес багаторічного вдосконалення дозволить більш ефективніше вирішувати завдання кожного окремого етапу підготовки, покращити якість управління тренувальним процесом.

Сьомий розділ **«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»** побудовано за загальноприйнятою структурою та змістом. Виявлено та сформульовано наукові положення трьох рівнів новизни (уперше, удосконалено, набули подальшого розвитку).

Загальні висновки відповідають поставленим завданням і в повній мірі їх вирішують. Викладені конкретно і стисло.

Загалом дисертаційне дослідження О.О. Мітової написано сучасною українською мовою, науковим стилем із адекватним застосуванням термінів і понять. Робота є цілісною, і характеризується тематичною повнотою та розкриттям головної наукової ідеї авторки, а подані наукові та практичні положення логічно викладені та загалом достатньо обґрунтовані.

Наведені ідеї та розробки, що належать співавторам чи іншим авторам, та критичний аналіз наукових поглядів мають посилання на відповідні джерела.

Порушень академічної доброчесності не виявлено.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, зазначаємо, що вона не позбавлена окремих недоліків, які мають різний ступінь принциповості. Вважаємо за необхідне звернути увагу на зауваження й окремі моменти в роботі, які вимагають уточнення:

1. Назва дисертаційної роботи виглядала б більш коректною за умови використання не словосполучення «в процесі багаторічного вдосконалення», а «у багаторічному процесі спортивного вдосконалення».

2. На наш погляд, потребує корекції мета дослідження, яка вказує на метод досягнення мети – формування цілісної системи знань, а не на розробку

уніфікованої комплексної системи контролю в процесі багаторічної підготовки в командних спортивних іграх.

3. Вважаємо за потрібне звернути увагу на наукову новизну щодо вживання словосполучення «розроблено підхід...». Принаймні, у третьому завданні застосовано «обґрунтувати підхід...».

4. Стор. 82, 84, 176, 181, таблиці 3.7, 5.2, 5.22, додатки Г, Д.9, Д.10 містять контрадикторність у визначенні поняття «швидкісно-силові якості»). Необхідно застосовувати назву «швидкісно-силові здібності».

5. Потребує пояснення, у зв'язку з чим розроблено шкали оцінок рівнів підготовленості для поточного та етапного контролю, а оперативний лишився поза увагою.

6. Назва рис. 3.3 і 4.1 не відповідає змістовому їх наповненню.

7. Для візуалізації сприйняття бажано б було подати рисунки з загальною ієрархічною структурою системи знань і уніфікованим алгоритмом контролю у командних спортивних іграх.

8. Дискусійним видається назва «Синергія», коли об'єктом контролю є ціле, яке більше суми показників (стор. 346). Хоча, значення цього терміну – це сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їхня дія суттєво переважає ефект кожного окремого компонента у вигляді простої їхньої суми. Якщо просумувати групу гравців і окремого спортсмена, вряд чи буде відповідність авторському тлумаченню.

9. На наш погляд, 4 і 5 розділ перевантажено графічним матеріалом, який вартувало перенести у додатки.

10. У висновках відсутні дані, що задекларовані у завданнях і науковій новизні щодо розробки уніфікованої системи оцінки й уніфікованої комплексної системи контролю.

11. Вважаємо за доцільне деталізувати потенційні напрями подальших досліджень за тематикою дисертації.

У порядку дискусії варто отримати відповіді на такі запитання:

1. Тема звучить як «Теоретико-методичні основи...», але дане словосполучення згадується лише на стор. 423 у контексті розмаїття підходів

щодо контролю у спортивних іграх. Уточніть, будь ласка, що розуміється під теоретико-методичними основами.

2. Дуже ґрунтовно поставлені результати дослідження, але отримані вони на баскетболістах і футболістах. Яким чином ці результати можна застосувати і що саме в інших ігрових видах спорту?

3. Згідно з фундаментальними джерелами, система контролю передбачає, окрім контролю показників підготовленості спортсменів чи підготовленості команди, контроль тренувальних і змагальних навантажень. Чи уніфікована комплексна система контролю для командних спортивних ігор у процесі багаторічного вдосконалення включає ці показники?

4. У І складовій (умови раціонального функціонування системи контролю в командних спортивних іграх в процесі багаторічного удосконалення) розробленої концепції зазначено про врахування закономірностей проведення контролю. Надайте дефініцію поняттю «закономірність» і яким чином це здійснювалося?

5. Враховуючи всю складність побудови цієї системи чи зможе тренер самостійно здійснити її імплементацію в навчально-тренувальний процес. Скільки фахівців необхідно для якісного впровадження й отримання ефективних результатів та забезпечення її життєдіяльності?

6. Обґрунтування системи побудовано, в основному, на результатах анкетувань. Який склад респондентів, як їх відібрано? Чи є серед них тренери провідних команд або фахівці з науковим ступенем?

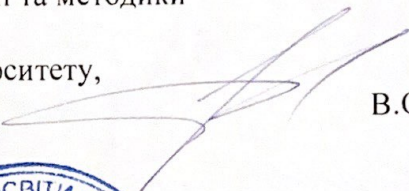
У цілому, зазначені зауваження не зменшують теоретико-практичного значення отриманих результатів дисертаційної роботи.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Усе вищезазначене дозволяє вважати, що за змістом, актуальністю, науковою новизною, рівнем застосування методичних підходів, обсягом проведених досліджень дисертаційна робота за темою «Теоретико-методичні основи контролю в командних спортивних іграх в процесі багаторічного вдосконалення», відповідає вимогам п. 10 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від

р. № 567 (зі змінами, внесеними з постанови Кабінету Міністрів України №656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р. і № 567 від 27.07.2016 р.), а її автор – Олена Олександрівна Мітова заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт.

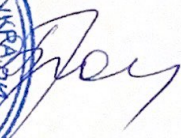
Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання і спорту,
професор, професор кафедри теорії та методики
фізичної культури і спорту
Запорізького національного університету,
Заслужений тренер України

В.О. Тищенко

Підпис В.О. Тищенко засвідчує
Вчений секретар
Запорізького національного університету
кандидат філологічних наук, доцент

О.А. Проценко